

‘Bij vroeg werk denk ik: mijn hemel, heb ik dat gemaakt? Alles klopt’

Herman Hertzberger (79)

Ontving onlangs een Britse architectuuronderscheiding, de Royal Gold Medal, voor zijn gehele oeuvre

Tijd van leven

Hadden uw ouders genoeg tijd voor u?

‘Mijn vader had veel tijd voor mij, meer dan ik eigenlijk voor hém wilde hebben. Hij was buitengewoon fanatiek in muziek en daar moest ik van alles over horen, terwijl ik liever met autootjes speelde. Als kind denk je al gauw: schei nou eens uit en laat me met rust. Het wonderlijke is wel dat er veel kennis is blijven hangen; dat had ik mijn vader nog graag willen vertellen. Mijn eigen kinderen heb ik misschien wat verwaarloosd. Ik dacht vaak: ze zoeken het zelf wel uit. En mijn moeder, ja, die was er altijd. Mijn vader zorgde voor de paniek en mijn moeder was de verstandige, rustgevende tegenpool.’

In wat voor tijd leven we?

‘Als ik vroeger een opdracht kreeg, wist men waarom men dat gebouw op die manier wilde hebben. Tegenwoordig is er elk half jaar een totale reorganisatie. Het gebouw voor het ministerie van Sociale Zaken is bijvoorbeeld een heel precies gemaakt gebouw, met prachtige fabrieksmatige onderdelen die als een perfecte bouwdoos in elkaar passen. Het werkt, het klopt, en dan komt er een minister die zegt: ik wil toch die ministeries bij elkaar in het centrum hebben. Zo’n gebouw komt leeg te staan en dan moet je opnieuw bedenken wat je er mee kunt.’

Wat is voor u vrije tijd?

‘Tijd waarin ik kan denken, zonder gedoe aan m’n hoofd. Maar ook schrijven, tekenen, muziek maken of lezen. Er zijn boeken die ik graag wil herlezen omdat ik weet dat er meer in zit dan ik er destijds uit haalde. *Le rouge et le noir* van Stendhal bijvoorbeeld, dat wordt hoe langer hoe actueler. En je hebt natuurlijk de Russen – Tolstoj, Toergenev – altijd mooi voor lange winteravonden. Gewone romannetjes, waar iedereen over praat, beklijven meestal niet.’

Doorstaat uw werk de tand des tijds?

‘Voor mijn gevoel wordt mijn oude werk iets overschat en mijn nieuwe werk wat onderschat. Het kan zijn dat dingen net wat langer moeten liggen voordat ze op smaak komen. Als ik terugkijk naar vroeg werk, dan denk ik: mijn hemel, heb ik dat gemaakt? Alles klopt: elke steen, elke voeg. In deze tijd kun je dat niet meer voor elkaar krijgen, dat is economisch niet mogelijk. Al het materiaal is voorgestanst en in elkaar geramd – daar moet je weer een nieuwe esthetiek uit proberen te vinden. Ik wil bewust niet zeggen dat het vroeger beter was, want dat is niet zo. Het was anders.’

door Caroline Buijs foto Bert Nienhuis

